

Nr 60

Utlåtande i anledning av motioner angående den ekonomiska politiken, föranledda av proposition om vissa finanspolitiska åtgärder, m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 156, med förslag till förordning om ändring i förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift, m. m., har bl. a. väckts

A. de likalydande motionerna I: 1283 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 1499 av herr *Antonsson m. fl.*, vari bl. a. yrkas att riksdagen skall

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att en stabiliseringskonferens med representanter för regeringen, arbetsmarknadens parter, de politiska partierna och ekonomisk expertis sammankallas i enlighet med vad som anförs i motionerna;

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening uttala sig för en sådan inriktning av den ekonomiska politiken, som kan skapa förutsättningar för en ökning av näringslivets investeringar och snara lättnader i ränte- och kreditpolitiken i enlighet med vad som anförs i motionerna;

3. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att förslag om ett värdesäkert statligt obligationslån skyndsamt föreläggs riksdagen;

B. de likalydande motionerna I: 1286 av herr *Bohman m. fl.* och II: 1506 av herr *Holmberg m. fl.*, vari yrkas att riksdagen skall

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om överläggningar mellan statsmakterna, de politiska partierna, arbetsmarknadens parter och näringslivet i syfte att komma till rätta med balansproblemen i den svenska samhällsekonomin;

2. som sin mening uttala "att riksbanken omedelbart måtte vidtaga åtgärder som möjliggör lättnader i kreditrestriktionerna";

C. de likalydande motionerna I: 1290 av herr *Helén m. fl.* och II: 1501 av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.*, vari bl. a. yrkas att riksdagen skall

1. uttala som sin mening "att en konferens inkallas före årsskiftet med deltagande av regerings- och oppositionspartierna, arbetsmarknadens parter, vissa näringslivsorganisationer samt erforderlig expertis i syfte att skapa förutsättningar för en stabiliserande utveckling för den svenska ekonomin";

2. uttala som sin mening "att lättnader i kreditrestriktionerna bör genomföras";

3. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att ett förslag om värdesäkert sparande skyndsamt utarbetas och föreläggs riksdagen;

D. de likalydande motionerna I: 1295 av herr *Stadling m. fl.* och II: 1507 av herr *Nilsson* i Östersund *m. fl.*, vari yrkas att riksdagen skall i anslutning till behandlingen av ifrågavarande proposition i skrivelse till Kungl. Maj:t dels som sin mening ge till känna vad som anförs i motionerna "beträffande behovet av skärpt uppmärksamhet på den ekonomiska utvecklingen i företag inom det allmänna stödområdet", dels hemställa om "förberedelser för att, inom ramen för gällande regionalpolitiska stödverksamhet, kunna vidta sådana åtgärder som kan visa sig nödvändiga för att balansera de effekter som den höjda arbetsgivaravgiften kan komma att medföra inom ifrågavarande område".

Motiveringen till yrkandena i motionerna I: 1286 och II: 1506 återfinns i de likalydande motionerna I: 1285 och II: 1505. Motionerna I: 1283 och II: 1499 samt I: 1290 och II: 1501 innefattar även en rad yrkanden beträffande skattefrågor. I dessa delar har motionerna på förslag av bevillningsutskottet (bet. nr 55) avslagits av riksdagen.

Motionerna

Tendenser till överhettning inom den svenska ekonomin har, framhålls i motionerna I: 1283 och II: 1499, under sommaren och hösten gjort sig gällande med tilltagande styrka. En huvudorsak till denna utveckling påstås vara en bristande anpassning till konjunkturen av regeringens ekonomiska politik. Restriktiva ekonomisk-politiska åtgärder sägs ha satts in för sent samt varit otillräckliga och ensidiga. Särskilt betonas att åtstramningen i stor utsträckning åstadkommits genom en skärpning av kreditpolitiken, vilken hämmat näringslivets investeringsverksamhet och givit utslag i ett ökat antal företagsnedläggningar.

Enligt motionärerna framstår en förstärkning av finanspolitiken allttjämt som mycket angelägen. Härigenom kan förutsättningar skapas för lättnader i kreditpolitiken och för andra åtgärder i syfte att främja näringslivets utbyggnad och en förbättring av bytesbalansen. Man kan emellertid, betonas det, inte bortse från möjligheterna till en relativt snar omsvängning i konjunkturen. En hög handlingsberedskap måste därför upprätthållas för att möta en sådan utveckling. Generella lättnader i den ekonomiska politiken bör därvid i första hand avse kreditpolitiken. I anslutning härtill föreslår motionärerna att en stabiliseringskonferens sammankallas inför vinterns avtalsrörelse.

Även ett längre ekonomiskt perspektiv aktualiseras, i vilket enligt motionärerna särskilt bytesbalansens utveckling och omställningssvårigheter för vissa hemmamarknadsindustrier inger bekymmer. Möjligheterna att komma till rätta med dessa problem anges i första hand vara avhängiga av om en utbyggnad och modernisering av såväl exportindustrin som hemmamarknadsindustrin kan uppnås. Investeringsaktiviteten har dock starkt begränsats genom den restriktiva kreditpolitiken, vilken särskilt drabbat de mindre företagen. Av betydelse i detta sammanhang sägs vidare vara att den minskning i hushållssparandet som kunnat noteras medfört bristande tillgång på riskvilligt kapital till dessa företag. Detta förhållande liksom andra skäl talar enligt motionärerna för att särskilda åtgärder bör sättas in för att stimulera det enskilda sparandet. Som en sådan åtgärd föreslås att ett värdefast statligt obligationslån ges ut i samband med den förestående utbetalningen av överskjutande skatt.

En alltför svag finanspolitik betecknas i motiveringen till motionerna I: 1286 och II: 1506 som huvudorsaken till att Sverige drabbats hårt av prisstegringar och en stark minskning av valutareserven. Därtill kommer strukturella faktorer, främst den offentliga sektorns snabba tillväxt under 1960-talet. Denna har medfört en begränsning av näringslivets investeringar, vilken ytterligare förstärkts som en följd av den under 1969 och 1970 rådande hårda kreditåtstramningen. Konsekvensen härav har enligt motionärerna blivit en bristande balans i betalningarna med utlandet.

Konjunkturbilden har på senare tid enligt motionärernas bedömning ändrat karaktär så till vida att efterfrågeinflationen håller på att avlösas av en tilltagande kostnadsinflation. Mot denna bakgrund betecknas de nu aktuella finanspolitiska åtstramningsåtgärderna som olämpliga. Som alternativ föreslås besparingar inom den offentliga sektorn och stimulans av det enskilda sparandet. Vidare borde, anser motionärerna, de problem som det rådande ekonomiska läget innefattar tas upp till överläggning vid en stabiliseringskonferens.

Den hårda kreditpolitiken har enligt motionärerna medfört en konkurrens om det tillgängliga utrymmet mellan de två stora underskottsområdena bostadsbyggandet och företagssektorn. Bostadsbyggandets prioriterade ställning har därvid lett till en ohållbar situation för näringslivet. Ett genomförande av de i motionerna framlagda förslagen påstås kunna medge en successiv lättning i kreditpolitiken, vilken i första hand borde komma exportindustrin samt de mindre och medelstora företagen till del.

Påståenden om bristande anpassning av den ekonomiska politiken till konjunktursituationen under senare år framförs även i motionerna I: 1290 och II: 1501. Den rådande högkonjunkturen har hittills mötts med kreditpolitiska medel medan enligt motionärerna en skärpning av finanspolitiken

tidigare borde ha satts in. De vitsordar behovet av en förstärkning av budgeten, bl. a. såsom en förutsättning för en lättnad i kreditrestriktionerna. Ett fast grepp om stabiliseringspolitiken är dock, anser de, svårt att åstadkomma innan huvudlinjerna för kommande löneuppgörelser på arbetsmarknaden klarnat. Arbetsmarknadens organisationer sägs emellertid sakna tillräckliga informationer om regeringens politik för att kunna bilda sig en uppfattning om förutsättningarna för löneavtalen. Med hänsyn härtill bör, anser motionärerna, regeringen under november månad sammankalla en stabiliseringskonferens.

Motionärerna tar vidare upp investeringsutvecklingen inom industrin. De anser att dessa investeringar bör prioriteras och bedömer det därför nödvändigt att kreditrestriktionerna lättas.

En viktig roll i stabiliseringspolitiken spelar enligt motionärerna även hushållssparandet. Den minskning av detta som inträffat ser de som ett uttryck för bristande tilltro till penningvärdet. De anser bl. a. med hänvisning härtill att ett system med värdesäkra obligationer snarast bör prövas. Vid tecknandet av obligationer borde de fysiska personer som i år får skatteåterbäring ges en viss förtur.

I motionerna I: 1295 och II: 1507 deklarerar anslutning till regeringens ekonomisk-politiska åtstrammingsåtgärder men diskuteras tänkbara verkningar av höjningen av den allmänna arbetsgivaravgiften, särskilt inom det s. k. stödområdet. Motionärerna säger sig starkt tvivla på att ett generellt undantagande från avgiften skulle vara den bästa metoden att stimulera till ny företagsamhet inom detta område. De anser dock att det finns anledning för statsmakterna att ägna ökad uppmärksamhet åt de företag, som verkar där. Om kostnadsökningarna, av vilka den som arbetsgivaravgiften förorsakar bara utgör en delpost, allvarligt skulle hota dessa företags fortbestånd och expansionskraft, bör enligt motionärerna regeringen skyndsamt ingripa med åtgärder av selektiv art. Sådana åtgärder ger enligt motionärerna bättre sysselsättnings- och regionalpolitisk effekt än mera generella åtgärder.

Tidigare behandling av liknande förslag

Förslag om *stabiliseringskonferenser* har under senare år upprepade gånger framförts i motioner rörande den ekonomiska politiken. De har därvid ofta sammankopplats med förslag om inrättande av ett ekonomisk-socialt råd, vars uppgift bl. a. skulle vara att förbereda och medverka till sådana konferenser. Yrkanden av denna innebörd har tidigare vid årets riksdag framförts i gemensamma partimotioner från folkpartiet och centerpartiet. Förslaget avstyrktes av bankoutskottet (utl. nr 19) och avslogs av riksdagen. En reservation till förmån för förslaget förelåg från de nämnda par-

tiernas representanter i utskottet och en representant för moderata samlingspartiet.

Även förslag om ett *värdesäkert lån* har prövats av årets riksdag efter förslag i motioner från folkpartihåll. Bankoutskottet avstyrkte yrkandet här om (utl. nr 7) och anförde som motiv bl. a. att en introduktion av värdesäkra lån skulle kunna medföra vissa problem såväl från kreditmarknadsynpunkt som för den ekonomiska politiken samt att andra åtgärder vidtagits för att tillgodose småspararnas placeringsbehov. Representanterna i utskottet för moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet yrkade i en reservation att riksdagen skulle uppdra åt fullmäktige i riksgäldskontoret att emittera ett värdesäkert lån i små valörer. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet

Den internationella ekonomiska utvecklingen har sedan förra året präglats av en allmän högkonjunktur med starkt efterfrågetryck och betydande pris- och kostnadsstegringar. Även Sverige har påverkats av denna utveckling. Priserna har sålunda i år stigit kraftigt, bl. a. under inflytande av prisutvecklingen inom utrikeshandeln, lönestegringar inom näringslivet, höjda indirekta skatter och viss kompensation till jordbruket. Någon förstärkning av den under fjolåret starkt försämrade bytesbalansen gentemot utlandet har ännu inte inträtt. Visserligen har den svenska exporten stigit kraftigt, men även importefterfrågan har visat en stark uppgång. Importökningen torde ha förorsakats bl. a. av en snabb uppgång i lagerinvesteringarna och av en expansion av näringslivets maskininvesteringar. En ytterligare press på bytesbalansen har utövats av den starkt stigande utlandsturismen. Valutareserven har hittills i år förblivit i stort sett oförändrad.

Den här antydda ekonomiska situationen har utgjort bakgrunden till den åtstramning av finanspolitiken varom riksdagen nyligen fattat beslut. Syftet med denna åtstramning har i första hand angivits vara att dämpa efterfrågan på importvaror, bereda ökat utrymme för exportindustrin och den importkonkurrerande hemmamarknadsindustrin och skapa förutsättningar för en återgång till en mera normal situation på kreditmarknaden.

I de partimotioner från moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet, som utskottet behandlar i detta utlåtande, vitsordas i och för sig behovet av en skärpning av finanspolitiken. I motionerna I: 1286 och II: 1506 betecknas emellertid de av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade åtgärderna som olämpliga. Som alternativ förordas besparingar inom den offentliga sektorn och stimulans av det enskilda sparandet. Förslag om ytterligare åtgärder i stabiliseringspolitiskt syfte utöver de beslutade framförs såväl i de nu nämnda motionerna som i motionerna I: 1290 och II: 1501 samt

I: 1283 och II: 1499. Dessa förslag synes dock inte vara motiverade av att motionärerna i något avgörande hänseende skulle ha en annan bedömning av det rådande konjunkturläget än den regeringen givit uttryck för.

Frågan om det ekonomiska lägets och den ekonomiska politikens betydelse för de förestående avtalsförhandlingarna på arbetsmarknaden och statsmakternas möjligheter att underlätta en uppgörelse på villkor som är godtagbara från samhällsekonomisk synpunkt diskuteras i samtliga här nämnda motioner. Det föreslås därvid att regeringen skall sammankalla en s. k. stabiliseringskonferens med representanter för statsmakterna, de politiska partierna, arbetsmarknadens parter, näringslivets organisationer och ekonomisk expertis.

Enligt utskottets uppfattning har motionärerna inte på ett konkret sätt klargjort vilka uppgifter en stabiliseringskonferens skulle ha. De har inte heller lyckats göra sannolikt att en sådan konferens skulle kunna bidra till samhällsekonomisk stabilitet, särskilt med beaktande av nu rådande förhållningsslag. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna I: 1283 och II: 1499, I: 1286 och II: 1506 samt I: 1290 och II: 1501 i denna del.

I dessa motioner ägnas vidare särskild uppmärksamhet åt utvecklingen av näringslivets investeringar och av det enskilda sparandet. Det betonas att en utbyggnad av näringslivets effektivitet och produktionskapacitet är en förutsättning för att balans skall kunna uppnås i utrikeshandeln. Samtidigt erinras om att den hårda kreditpolitiken medfört ett minskande finansiellt utrymme för näringslivets investeringar, varvid särskilt de mindre och medelstora företagen drabbats. Denna kategori av företag har därutöver, påpekas det, fått sin tillgång till riskvilligt kapital begränsad genom den nedgång i hushållssparandet som synes ha ägt rum. Dessa och andra omständigheter talar enligt motionärerna för att åtgärder vidtas i syfte att stimulera det enskilda sparandet. I motionerna I: 1283 och II: 1499 samt I: 1290 och II: 1501 föreslås härvidlag att regeringen skall förelägga riksdagen förslag om värdesäkert sparande. Motionärerna avser närmast ett värdesäkert obligationslån, vilket borde emitteras i samband med den förestående utbetalningen av överskjutande skatt.

Utskottet kan helt ansluta sig till den i motionerna framförda uppfattningen om behovet av sparstimulerande åtgärder. Utgivande av ett värdesäkert obligationslån skulle kunna vara en lämplig sådan åtgärd, vilken dessutom skulle kunna få en stabiliseringspolitisk effekt även på kort sikt. Motionärernas tanke att lånet skulle emitteras i anslutning till skatteutbetalningarna synes dock inte kunna realiseras. Utskottet tillstyrker motionerna i nu angivna del och vill tillfoga att utgivande av ett värdesäkert lån torde kunna ge betydelsefulla praktiska erfarenheter av denna låneform.

Motionärernas bedömningar rörande behovet av ökade investeringar inom näringslivet och kreditpolitikens effekter i detta hänseende leder dem vidare till slutsatsen att lättnader i rådande kreditrestriktioner bör vidtagas.

Beträffande formerna härför och tidpunkten då sådana lättnader kan genomföras skiljer sig uppfattningarna något från varandra. I motionerna I: 1283 och II: 1499 föreslås att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall uttala sig för en sådan inriktning av den ekonomiska politiken som kan skapa förutsättningar för en ökning av näringslivets investeringar och för snara lättnader i kreditpolitiken. I motionerna I: 1286 och II: 1506 förordas att riksbanken omedelbart skall vidta åtgärder som möjliggör lättnader i kreditrestriktionerna, och i motionerna I: 1290 och II: 1501 begärs att riksdagen skall uttala sig för lättnader i kreditrestriktionerna.

Det är enligt utskottets uppfattning obestriddigt att kreditrestriktionerna begränsat det finansiella utrymmet för bl. a. näringslivet och att därvid särskilt mindre och medelstora företag ställts inför svårigheter. Det bör emellertid påpekas att näringslivets investeringar trots detta ökat väsentligt och att vissa finansieringsmöjligheter sålunda har förelegat. Särskilda åtgärder har vidare vidtagits med sikte på de mindre och medelstora företagens kreditbehov. Kreditåtstramningen har varit och är fortfarande ett nödvändigt inslag i en återhållande ekonomisk politik som syftar till att hålla efterfrågan på reala resurser inom ramen för det tillgängliga utrymmet. Den är däremot givetvis inte något självändamål och den bör därför lättas när den ekonomiska situationen medger detta. Genom den nu beslutade skärpningen av finanspolitiken bör efter hand förutsättningar kunna skapas för en sådan lättnad. Det får därvid ankomma på bankofullmäktige att göra de erforderliga bedömningarna och fatta de konkreta besluten. Utskottet avstyrker alltså motionerna i nu behandlade delar.

Frågan om de tänkbara verkningarna av den beslutade höjningen av den allmänna arbetsgivaravgiften, särskilt inom stödområdet, tas upp i motionerna I: 1295 och II: 1507. Motionärerna understryker vikten av att regeringen med skärpt uppmärksamhet följer utvecklingen av företagen inom detta område och är beredd att inom ramen för den regionalpolitiska stödverksamheten vidta de åtgärder som kan behövas för att motverka eventuella negativa effekter av den höjda arbetsgivaravgiften.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om angelägenheten av att de negativa konsekvenser för företag inom stödområdet, som den höjda arbetsgivaravgiften möjligen kan få, motverkas med erforderliga selektiva medel. Det kan emellertid förutsättas att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på dessa problem, varför något särskilt uttalande från riksdagens sida i anslutning till motionerna inte synes påkallat.

Utskottet hemställer

A. att riksdagen avslår

a) motionerna I: 1283 och II: 1499,

b) motionerna I: 1286 och II: 1506,

c) motionerna I: 1290 och II: 1501,

samtliga såvitt de avser en stabiliseringskonferens;

B. att riksdagen med bifall till

- a) motionerna I: 1283 och II: 1499 i ifrågavarande del,
 - b) motionerna I: 1290 och II: 1501 i ifrågavarande del
- hos Kungl. Maj:t hemställer att förslag om ett värdesäkert lån snarast föreläggs riksdagen;

C. att riksdagen avslår

- a) motionerna I: 1283 och II: 1499, såvitt de avser uttalande om den ekonomiska politikens inriktning,
- b) motionerna I: 1286 och II: 1506, såvitt de avser uttalande om lättnader i kreditrestriktionerna,
- c) motionerna I: 1290 och II: 1501, såvitt de avser uttalande om lättnader i kreditrestriktionerna;

D. att riksdagen avslår motionerna I: 1295 och II: 1507.

Stockholm den 10 november 1970

På bankoutskottets vägnar:

NILS STÄHLE

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Åkerlund (m), Nils Theodor Larsson (cp), Lundin (s), Rönnberg (s)*, Annerås (fp) och Brundin (m);

från andra kammaren: herrar Börjesson i Glömminge (cp), Rask (s), Haglund (s), Fridolfsson i Rödeby (s), Löfgren (fp), Stridsman (cp), Ringaby (m) och Brännström (s)*.

Reservationer

1. *beträffande utskottets hemställan under A*

av herrar Åkerlund (m), Nils Theodor Larsson (cp), Annerås (fp), Brundin (m), Börjesson i Glömminge (cp), Löfgren (fp), Stridsman (cp) och Ringaby (m), vilka ansett

dels att i utskottets yttrande det stycke på s. 6 som börjar med orden "Enligt utskottets uppfattning" och slutar med orden "i denna del" bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

"Förtroende för statsmakternas vilja och förmåga att bedriva en effektiv stabiliseringspolitik är enligt utskottets mening en viktig förutsättning för att strävandena att åstadkomma samhällsekonomisk balans och stabilitet skall bli framgångsrika. Denna synpunkt har särskild aktualitet för när-

varande inför de förestående avtalsförhandlingarna mellan arbetsmarknadens parter. Organisationerna borde nu ges information om regeringens ekonomiska politik och de sannolika verkningarna därav. Denna information borde, såsom föreslås i motionerna, lämnas vid en stabiliseringskonferens, vid vilken samråd skulle kunna äga rum om den ekonomiska situationen och om de problem som denna medför. En sådan konferens med företrädare för regeringen, de politiska partierna, arbetsmarknadens parter, näringslivet och ekonomisk expertis bör därför enligt utskottets mening snarast sammankallas. Utskottet tillstyrker alltså motionerna I: 1283 och II: 1499, I: 1286 och II: 1506 samt I: 1290 och II: 1501 i denna del.”;

dels att utskottet under A bort hemställa

”A. att riksdagen med bifall till

a) motionerna I: 1283 och II: 1499 i ifrågavarande del,

b) motionerna I: 1286 och II: 1506 i ifrågavarande del,

c) motionerna I: 1290 och II: 1501 i ifrågavarande del

hos Kungl. Maj:t hemställer om sammankallande av en stabiliseringskonferens i enlighet med vad utskottet ovan anfört;”

2. *beträffande utskottets hemställan under B*

av herrar *Stähle, Åke Larsson, Lundin, Rönnberg, Rask, Haglund, Fridolfsson* i Rödeby och *Brännström* (alla s), vilka ansett

dels att i utskottets yttrande det stycke på s. 6 som börjar med orden ”Utskottet kan helt” och slutar med orden ”av denna låneform” bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

”I rådande konjunkturläge framstår åtgärder för en viss dämpning av den privata konsumtionen som ett naturligt inslag i en väl avvägd stabiliseringspolitik. Statsmakterna har också nyligen fattat beslut om åtgärder av detta slag. Vidare har för riksdagen framlagts förslag till en särskild premiering av sparande som har form av uppskjutet uttag av överskjutande skatt enligt årets taxering. Härigenom skulle, åtminstone på kort sikt, syftet med motionärernas förslag om ett värdesäkert lån bli tillgodosett. Utskottet vill tillfoga att en introduktion av värdesäkra lån skulle kunna medföra vissa problem såväl från kreditmarknadssynpunkt som för den ekonomiska politiken. Erfarenheterna från Finland synes ge stöd för en sådan bedömning. Utskottet avstyrker alltså motionerna i nu angivna del.”;

dels att utskottet under B bort hemställa

”B. att riksdagen avslår

a) motionerna I: 1283 och II: 1499,

b) motionerna I: 1290 och II: 1501,

samtliga såvitt de avser utgivande av ett värdesäkert lån;”

3. beträffande utskottets hemställan under C

a) av herrar *Åkerlund, Brundin och Ringaby* (alla m), vilka ansett

dels att i utskottets yttrande det stycke på s. 7 som börjar med orden "Det är enligt" och slutar med orden "nu behandlade delar" bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

"Det är enligt utskottets uppfattning obestriddigt att kreditrestriktionerna begränsat det finansiella utrymmet för bl. a. näringslivet och att därvid särskilt mindre och medelstora företag ställts inför stora svårigheter. Redan under år 1969 sjönk näringslivets andel av nytillskotten till kreditmarknaden från 36 % till 24 %, och för innevarande år beräknas den gå ned ytterligare till omkring 14 % av en därtill krympt total kreditvolym. Bytesbalansens ogynnsamma utveckling och den knappa valutatillgången torde f. n. icke medge att kreditvolymen vidgas. Kreditåtstramningen är fortfarande ett nödvändigt inslag i en återhållande ekonomisk politik, som syftar till att hålla efterfrågan på reala resurser inom ramen för det tillgängliga utrymmet. Utskottet, som emellertid anser att näringslivets kapitalbehov utan dröjsmål måste tillgodoses i ökad utsträckning, finner en omfördelning av långivningen till förmån för i första hand industriinvesteringarna befogad. I nuvarande läge torde en förutsättning härför vara att kreditgivningen till bostadsändamål reduceras. I ett läge av besvärande kapitalknapphet är det inte möjligt att utan allvarliga skadeverkningar för samhälls-ekonomi upprätthålla ett bostadsbyggande som med varje år kräver stigande kapitalinsatser och som därtill tar allt större andel av kreditvolymen i anspråk. En minskad takt i rivningen av äldre fastigheter, vilka med smärre reparationer skulle kunna brukas flera år ännu, vill utskottet förordna för att ett tillräckligt nettotillskott av bostäder skall ernås.";

dels att utskottet under C bort hemställa

"C. att riksdagen i anledning av

a) motionerna I: 1283 och II: 1499 i ifrågavarande del,

b) motionerna I: 1286 och II: 1506 i ifrågavarande del,

c) motionerna I: 1290 och II: 1501 i ifrågavarande del

som sin mening ger fullmäktige i riksbanken till känna vad utskottet ovan anfört rörande kreditpolitiken.";

b) av herrar *Nils Theodor Larsson* (cp), *Annerås* (fp), *Börjesson* i Glömminge (cp), *Löfgren* (fp) och *Stridsman* (cp), vilka ansett

dels att i utskottets yttrande det under a nämnda stycket bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

"Den strama kreditpolitik som nu en längre tid förts är enligt utskottets mening uttryck för en bristande balans vid avvägningen av de olika medlen inom ramen för en i och för sig nödvändig restriktiv ekonomisk politik.

Det är, som påpekats i motionerna, obestriddligt att kreditrestriktionerna allvarligt begränsat det finansiella utrymmet för näringslivets investeringar och därvid särskilt drabbat de mindre och medelstora företagen. Nyligen genomförda enkäter tyder på att företagen mycket kraftigt reviderat ned sina investeringsplaner. Med hänsyn till nödvändigheten av att öka exporten och därigenom skapa förutsättningar för ett återställande av balansen i utrikeshandeln är det ett oeftergivligt krav att industrins investeringar prioriteras vid fördelningen av resurserna. Särskilt gäller detta investeringarna inom exportindustrin och den importkonkurrerande industrin. Om företagen skall kunna effektivisera sin produktion och bygga ut sin kapacitet i den takt som erfordras, måste de få möjligheter att tillgodose sina finansieringsbehov. Enligt utskottets mening måste därför kreditrestriktionerna lättas. Om investeringsviljan inom näringslivet skall kunna tas till vara måste en sådan lättnad, för vilken förutsättningar nu synes föreligga, komma till stånd snarast möjligt.”;

dels att utskottet under C bort hemställa

”C. att riksdagen i anledning av

a) motionerna I: 1283 och II: 1499 i ifrågavarande del,

b) motionerna I: 1286 och II: 1506 i ifrågavarande del,

c) motionerna I: 1290 och II: 1501 i ifrågavarande del

som sin mening ger fullmäktige i riksbanken till känna vad utskottet ovan anfört rörande kreditpolitiken.”